

Opet Opinpolulla -podcast osa 4

Kuuluttaja: Opet opinpolulla.

Tanja Jurvanen: Täällä Tanja Jurvanen, ja Opet opinpolulla -sarjan neljäs jakso. Kasvatustieteen tutkimusten mukaan vuorovaikutus ja yhdessä työskentely ovat opettajan työn ydintä. Perinteisesti tämä on mielletty oppilaan ja opettajan väliseksi, ja huoltajien suuntaan tehtäväksi yhteistyöksi. Viime vuosina kuitenkin on entistä enemmän alettu puhua opettajien välisestä vuorovaikutuksesta. Tiimiopettajuudesta ja pariopettajuudesta. Tänään keskustelemme Atalan koulun opettajien Kaisa Tuomاران ja Saara Lehtolan kanssa koulun aikuisten välisestä vuorovaikutuksesta ja yhteistyöstä. Tervetuloa Kaisa ja Saara.

Kaisa Tuomarla: Kiitos.

Saara Lehtola: Kiitos.

Tanja Jurvanen: Monilla työpaikoilla ja aloilla verkostot ja erilaiset tiimit ovat olleet vuosia jo arkipäivää. Mutta koulussa tuntuu olevan edelleen vallalla melko paljon aikuisten yksintekemisen kulttuuri. Onko se näin, ja mistä se teidän mielestänne johtuu?

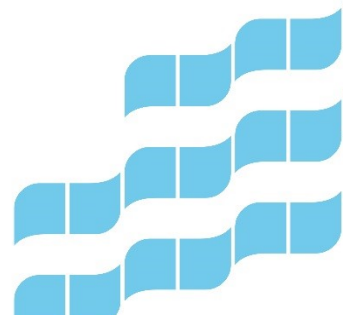
Kaisa Tuomarla: Siinä on luultavasti melko paljon sitä, että historialla on painolastinsa. Siitä ei niin pitkä aika loppujen lopuksi opettajan mentaliteetissa ole siitä, että oli se kansankynttilä jolla oli se oma valtakuntansa siellä, ja siellä sitten se opettaja oli yksinvaltiainen aina. Ja siihen liittyy myös sellainen opettajan autonomia, ja se valta päättää siitä, kuinka hän työt tekee omassa luokassaan.

Saara Lehtola: Niin. Toisaalta sen voi myös ajatella niin, että jokainen opettaja on yrittäjä, ja hänellä on luokkansa, oma paikkansa, toimipisteensä, jossa hän hoitaa yritystään. Ja siellä on paljon alaisia, jotka ovat kaikki määrätietoisia, ja tietävät missä ovat ja mitä tekevät. Sitten kun tämä yrittäjän, opettajan, pitää tehdä yhteistyötä muiden opettajien kanssa, se voi olla haastavaa, koska hänellä on jo niin monta pientä alaista siinä allaan.

Kaisa Tuomarla: Siinä mielessä se yksin tekemisen kulttuuri tosiaankin on osa myös sitä suomalaisen opettajan autonomiaa. On se vapaus valita, että teemmekö yhdessä, vai teenkö yksin.

Saara Lehtola: Niin, aivan kuin siellä yritysmaailmassakin, haluatko tehdä omaa yritystä eteenpäin, vai teetkö yhteistyötä muiden kanssa.

Kaisa Tuomarla: Ja kumpi on sitten loppujen lopuksi hedelmällisempää. Ja mikä se on se oma tapa kullekin toimia.

Tanja Jurvanen: Teillä on kuitenkin tästä kansan kynttilänä olemisesta, tai yksinvaltiudesta, opettajien autonomiasta, lähdetty hieman pohtimaan asiaa kuitenkin pitkään tiimiopettajuuden mallin kehittämiseen. Ja etenkin siellä esi- ja alkuopetuksen puolella. Kertokaa hieman, millaisia asioita siellä aikuisten vuorovaikutuksen näkökulmasta tällainen mallin rakentaminen tai kehittäminen tarkoittaa.

Kaisa Tuomarla: Onhan se aivan valtava voimavara kun luokassa on kaksi aikuista. Kyllä jokainen opettaja tietää sen, että millaista on, kun niitä tulipaloja siellä luokassa on aivan jatkuvasti. Ja pitäisi multiploittaa moneen suuntaan. Ja tuolla Petteri tarvitsee sitä, ja täällä Saara tarvitsee tätä. Ja tuolla Kaisa tarvitsee sitten sitä kolmatta asiaa. Ja pitäisi siinä sen ohessa kuitenkin hoitaa se opetus myöskin maaliin. Siellä on sitten sitä vastuuta jakamassa kaksi aikuista, se on valtava plussa.

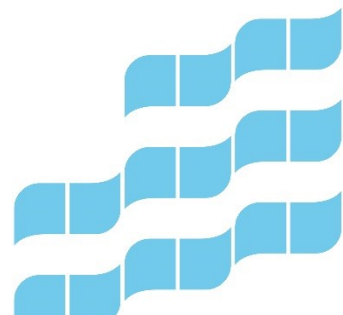
Saara Lehtola: Toinen aikuinen voi aloittaa siellä tunnin pidon tai toimintahetken. Ja hän huomaakin että katsos, nyt on jokin asia jossa tarvitaan apua, tai mitä ikinä siellä onkaan. Niin toinen opettaja voi lähteä lennosta jatkamaan sitä toimintahetkeä, ja se toinen lähtee sitten auttamaan niitä jotka tarvitsevat apua. Ja tässä normaalissa tilanteessa olisit aivan yksin, ethän pystyisi hallitsemaan koko tilannetta.

Kaisa Tuomarla: Meilläkin on sitten, esimerkiksi minulla ja kollegalla, kutsumme sitä opettaja-palomiesmalliksi. Eli olemme jakaneet niin, että aina vuoroviikoin suunnittelemme molempien luokkiemme uskontotunnit. Ja toinen on vetovastuussa, joka käy opetuskeskustelun ja opetettavan asian. Ja sitten kun siellä sitten on se 42 hyvin vilkasta oppilasta, kuhisevat ja kuuntelevat, ja koittavat tehdä sitä työtä. Niin se toinen on se palomies, joka käy sammuttamassa ne tulipalot sieltä sitten. Ja sen toisen ei tarvitse missään kohtaa keskeyttää sitä opetustaan, eikä sitä missä on menossa, niitä tulipaloja sammuttaakseen, vaan palomies siellä sitten hoitaa sen.

Saara Lehtola: Ja pienten kanssa se voi tarkoittaa sitä, että jollekulle tulee vessahätä tai muuta vastaavaa. Tai joutuu lähteä saattamaan jonnekin jonne hän ei yksin voi mennä. Niin silloin se toinen lähtee sinne mukaan ja toinen jatkaa toimintaa.

Kaisa Tuomarla: Ja meidän molempien luokissamme on paljon sitä, että jaetaan myös oppilaita erilaisiin ryhmiin, ihan opetettavan aiheen mukaan. Tai sitten opettajan vahvuuden mukaan. Että vedä sinä tuo, minä vedän tämän. Otan sinä tuo porukka niin minä otan tämän porukan. Me suunnittelemme yhdessä, että siinä voi sitten tehdä todella monenlaisia kombinaatioita siellä luokassa.

Saara Lehtola: Toiset voivat tehdä siellä pienemmässä ryhmässä esimerkiksi käsitöitä, koska pienillä varsinkin, kuten isommille, jos on hankala työ niin ehdit auttamaan heitä enemmän. Ja toiset ovat musisoimassa toisaalla sitten.

Kaisa Tuomarla: Tuo on todella tärkeää, mitä olemme puhuneet, että ei saa olla mustasukkainen siitä omasta opetuksestaan. Että minä olen se, joka teen tämän parhaiten, tai tiedän tämän parhaiten. Vaikka olisin suunnitellut sen tunnin, mutta se työpari, on se sitten opettaja tai vaka-opettaja tai lastenhoitaja, hän kuitenkin tietää missä mennään ja miten jatketaan, vaikka hänen tapansa tehdä olisi erilainen, silti kaikki on aina hyvin. Se on aivan fine. Siihen oppii vuosien varrella, että joskus kun katsoo toisen opetusta, tulee mieleen että hän tekee aivan erilailla kuin minä. Ja välillä taas se tunne, että hän tekee sen paljon paremmin kuin olisin itse tehnyt. Ja välillä taas, että minä olisin tehnyt tämän toisella tavalla. Mutta se on silti hyvä tapa. Olemme kaikki erilaisia, ja opetustapamme ovat erilaisia. Siihen sellaiseen toleranssiin kyllä kasvaa melko nopeasti.

Tanja Jurvanen: Eli teillä on monta pientä yritystä siellä. Ja se kuulostaa siltä, että teidän yrityskylänne toimii Atalan koulussa varsin hyvin. Onko teillä tämän tyylistä yhteistyötä aivan kaikilla luokka-asteilla, vai onko se ainoastaan joillakin tietyillä luokka-asteilla?

Kaisa Tuomarla: Se on hyvin paljon tietyillä luokka-asteilla. Ei ole luokka-asteista riippuvainen, tuolla vuosiluokkiin sitoutumattomilla luokilla se on tietysti aivan velvoite, mutta muilla se on sitten opettajista kiinni. Meillä esimerkiksi minä ja kollegani Liisa olemme, onko meillä yhdeksäs vai kymmenes vuosi menossa, että me pyöritämme kahta luokkaa tiiminä. Ja meillä on vapaus valita, kuinka paljon teemme opetuksesta yhdessä ja kuinka paljon erikseen.

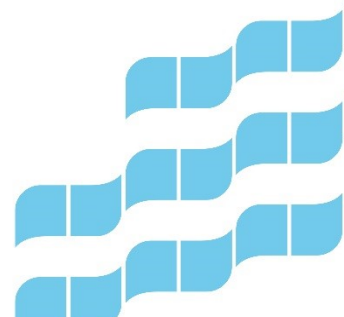
Tanja Jurvanen: Tuossa Kaisa viittasit jo hieman siihen, että opettajat saattavat ehkä joskus olla mustasukkaisia siitä omasta tavastaan opettaa ja muista tavoista. Kaikille ei välttämättä ole aivan luontevaa tekemään tällä tavalla yhteistyötä. Työn tekemisen rytmi saattaa olla erilainen, kuten totesitte. Tai muuten se voi olla sellaista, että haluaa olla se yksityisyrittäjä siellä omassa yrityksessään. Niin onko teillä siellä koulun tasolla keskusteltu tällaisista haasteista? Ja onko keksitty joitakin keinoja, miten näitä voitaisiin poistaa?

Saara Lehtola: Niin. Meillä pienillä, kun olemme vuosiluokkaan sitoutumattomassa opetuksessa, meitä veloitetaan siihen. Eli siihen ovat hakeutuneet tietynlaiset opettajat, jotka ovat sitoutuneet tekemään sitä yhteistyötä. Mutta isommilla kun se on vapaaehtoista, niin he toimivat eri tavalla. Ei ole pakko tehdä sitä. Sitten se on vapaaehtoisuuteen perustuvaa.

Kaisa Tuomarla: Miten se teillä vuosiluokkiin sitoutumattomilla luokilla onkaan, kuinka paljon teidän pitää tehdä sitä yhteistä viikossa?

Saara Lehtola: Kymmenen tuntia vuosiluokkaan sitoutumattomilla. Ja sitten ne jotka eivät ole tässä mallissa, esi- ja alkuopetuksessa veloitetaan viisi tuntia viikossa yhteistyötä.

Kaisa Tuomarla: Kyllä siitä meidän koko työyhteisössämme on puhuttu, että samaan-aikaan-opettajuus ja yhteisopettajuus, se on trendi. Ja kuten tuossa introssakin oli, se on opettajuuden ydintä tänä päivänä. Mutta en missään tapauksessa pidä sitä muoti-ilmiönä, se on erittäin hyvä suunta, ja iso voimavara. Meillä on siitä työyhteisössä itse asiassa puhuttu paljonkin, ja siihen on

kannustettu. Mekin Liisan kanssa aloitimme sillä tavalla, että laitoimme samaan luokkahuoneeseen ajoittain, tai liikuntasaliin tai pihalle, teimme yhdessä. Mutta sittenhän jostakin hankemäärärahasta saimme määrärahaa, että luokkiemme väliin asennettiin äänieristetty avattava seinä, että voimme valita koska olemme yhdessä ja koska olemme erikseen. Mutta ihmiset ovat erilaisia, jokainen meistä tekee edelleen työtä persoonallaan. Toiset ovat niitä, joille se on vaikeampi se yhteistyön malli. Ja se, että tiimiopettajuus toimii, se on todella paljon henkilökemiasta kiinni, että he natsaavat yhteen.

Saara Lehtola: Meillä pienemmillä kun on se velvoite, niin meidän yhteistyötä ja sitä helpotetaan, kun on suunnittelupäiviä, ja kuitenkin esimieheltä tulee tukea siihen asiaan.

Kaisa Tuomarla: Temperamentit on opettajillakin todella erilaisia. Niitä haasteita ei koko työyhteisöstä ole aktiivisesti yritetty poistaa. Siihen on koitettu kannustaa kyllä, mutta ei siihen ole pakotettu ketään.

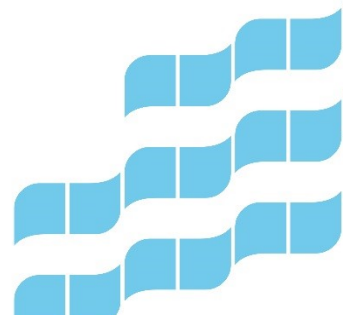
Tanja Jurvanen: Kun teitä kuuntelee niin ajattelee, että te olette vahvasti tällaisen tiimiopettajuuden kannattajia, ja koette että se ei ole pelkästään hetken muoti-ilmiö, vaan pitkäkestoinen toimintakulttuurinen muutos. Niin onko teillä ollut joitakin haasteita tai vaikeita asioita tässä vuosien varrella tämän tiimiopettajuuden kanssa? Tai oletteko jotenkin joutuneet muuttamaan enemmän tai vähemmän omaa tapaanne toimia?

Saara Lehtola: Itselle se tuntuu luonnonmukaiselta tehdä sitä yhteistyötä. Mutta aivan varmasti, kun tässä sanoitkin Kaisa sitä, että jos on erilaisia ihmisiä, toinen on vahvempi sanomaan mielipiteitä, ja toinen on ehkä sitten hiljaisempi tai heikompi, mikä olisikaan oikea sana. Siinä kohdalla voi olla vaikea tehdä yhteistyötä. Toinen voi viedä toiselta tilaa. Mutta juuri tässä on se, että täytyy tulla toista vastaan ja tehdä ratkaisuja.

Kaisa Tuomarla: Omat toimintamallit ovat tässä taatusti kyllä vajaan kymmenen vuoden aikana muuttuneet, mutta ehdottomasti vain ja ainoastaan parempaan suuntaan. Sitten kun on se työpari, jonka kanssa se kemia toimii, niin silloin ei ole mitään haasteita. On pelkästään etuja. Mutta kuten Saara sanoi, jos joutuu luomaan tiimiopettajuutta ja sitä mallia alusta asti, ja on erittäin erilaiset persoonat, ja haluaisi tehdä eri tavalla. Niin luultavasti se polku on hieman kivisempi.

Tanja Jurvanen: Sanoit Kaisa että sinulla on pitkään ollut sama työpari. Niin nyt jos kävisi niin, että sinulla vaihtuisi se työpari, niin olisiko sen mallin uudelleen luominen haastavampaa, vai lähtisikö se aivan tuosta noin vain sujumaan jonkun toisen kanssa?

Kaisa Tuomarla: Se riippuu aivan siitä kuka tulisi työpariksi. Jos työpari olisi henkilö, jolle se on tervan juontia se tiimiopettajuus, niin aivan varmasti olisi haasteita. Tänäpäin siitä juuri Saaran kanssa juttelimme, että nyt kun sitä on tehnyt niin kauan, koko opettajuus alkaa nojaamaan siihen. Niin jos nyt joutuisi sellaiseen tilanteeseen, että se kollega ei haluaisi sitä tehdä. Niin olisin todella orpo, pitäisikö minun nyt palata siihen yksin tekemisen kulttuuriin, jossa minä olen yksinvalti, ja minulla ei ole ketään jonka kanssa suunnitella ja höyrytä. Se olisi todella orpoa.

Saara Lehtola: Pienten näkökulmasta olisit aivan yksin siellä lasten kanssa. Nyt tiedän, että jos tulee jokin tilanne, niin meitä on kaksi aikuista, eikä kumpikaan jää yksin siinä tilanteessa. Ja sitten on joskus mahdollista, että siinä on kolmaskin aikuinen luokassa. Mutta joka tapauksessa et ole koskaan yksin siellä.

Kaisa Tuomarla: Niistä haasteista piti vielä mainita se ajan käyttö. Varsinkin teillä siellä pienten puolella se suunnitteluajan löytäminen, ajankäyttö, on se haaste.

Saara Lehtola: Joo. Jos tulee idea, niin sitä ei välttämättä sillä hetkellä pysty kertomaan. Opettajat ovat sen tietyn ajan koulussa, ja sitten varhaiskasvattajaopettajat jatkavat päivää. Ja jos on lastenhoitajakin, niin hänellä ei ole suunnitteluaikaa esimerkiksi mitä meillä luokanopettajilla on.

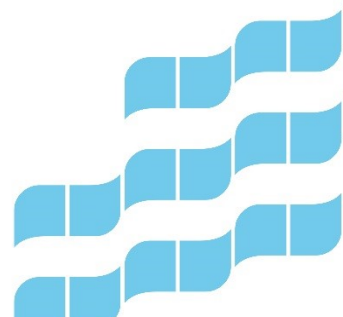
Tanja Jurvanen: Te jo mainitsitte, että yhdessä tekeminen, ja ettei tarvitse jäädä yksin sinne luokkaan, niin se on ehdottomasti hyvä asia. Ja yhdessä höyryäminen, asioiden jakaminen. Mutta onko tässä muita hyötyjä ja iloja, aivan pedagogiikan näkökulmasta? Kuten myös arjen käytänteitä?

Kaisa Tuomarla: Joo, ehdottomasti tämä yhteissuunnittelu on tuonut aivan valtavasti konkreettisia hyötyjä. Meillä on tapana, että suunnittelemme kerran viikossa yksi tunti yhdessä. Täytyy sanoa, ettei minulla ole ikinä urallani ollut niin hyvin valmisteltuja ja suunniteltuja tunteja kuin mitä on yhteissuunnittelun turvin. Se yksinkertaisesti säästää minulta todella paljon aikaa ja energiaa. Siinä pallotellessa tulee niin paljon valmiimpaa, niin nopeasti. Istahdetaan puoleksi tunniksi ja huomaamme että hupsista, meillä on koko seuraavan kahden kuukauden uskonnon tunnit tässä valmisteltu kaikkine toiminnallisine tuokioineen ja hetkineen. Suunnittelemme paljon juurikin niin, että tämä jakso voitaisiin vetää tällaisena kimpassa tehtynä asiana. Ja hei, sitten meillä on siinä jo seuraavan kuukauden asiat valmiina mietittynä. Jaetaan kaikki työideat kuvaamataitoon ja käsitöihin ynnä muihin. Ei tarvitse kaivaa yksin ideoita, sieltä niitä ammentaa koko ajan tehdessä.

Saara Lehtola: Niin, ja luultavasti teilläkin on se, että voitte jakaa, että voitko sinä pitää kuvaamataittoa kun pidät siitä, ja sinun kollegasi voi pitää jotakin muuta minkä hän kokee mieleisekseen. Se vastuunjakaminen on todella tärkeätä.

Kaisa Tuomarla: Kyllä, me teemme juurikin tällaisia vaihtoja. Että hei, minulla on todella hyvä idea, tämä toimi omalla luokallani todella hyvin, voinko tulla vetämään sinun luokkaasi tämän, sinä tulet minun luokkaani vetämään jotakin muuta.

Saara Lehtola: Ja meillä pienillä sitten voi olla yhteistyökumppanina vielä toinenkin yhdysluokka, jolloin tulee vielä enemmän aikuisia siihen mukaan. Heidän kanssaan mietimme, kuka pitää ja mitä pitää, mitä suunnittelee. Ja mitä enemmän siinä on aikuisia, niin sitä enemmän siinä on ideoita jaossa.

Kaisa Tuomarla: Ja lisäksi myös turvaa. Sitten kun tulee niitä oikein isoja haasteita luokassa, esimerkiksi oppilaiden kanssa. Niin sitten sitä vastuuta on oikeasti jakamassa useampikin aikuinen. Sen merkitystä ei voi tarpeeksi painottaa, se on valtava voimavara.

Tanja Jurvanen: Eli käytännössä opettajan ei sitten kuitenkaan siitä autonomiastaan tarvitse luopua, vaikka tiiminä tekee töitä. Ja edelleen voi omassa luokassaan puuhastella omia juttujaan. Mutta se helpottaa suunnittelua ja jakaa vastuuta. Ja on tietoisuus siitä, että joku on minulla tuossa tukena ja turvana kaikenlaisissa tilanteissa. Onko teidän mielestänne oppilaille jotakin hyötyä siitä, että on monta aikuista, opettajaa, siinä arkea jakamassa?

Saara Lehtola: Opettajia on erilaisia, ja niin myös lapsia. Jollekin lapselle voi olla helpompi lähestyä erilaista opettajaa, se voi olla rikkaus kun on kaksi aikuista, hän voi mennä sellaiselle aikuiselle puhumaan tärkeitä asioita, joka tuntuu hänestä tärkeältä aikuiselta.

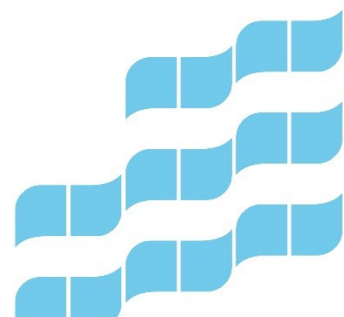
Kaisa Tuomarla: Ja samalla kun siellä on ne kaksi aikuista, niin kaksi silmäparia huomaa enemmän aina. Sitten kun siellä on yksin, ja siellä tapahtuu jotakin, tai ei huomaa että yhdellä lapsella on aivan hartiat lypsyssä ja jokin painaa mieltä. Niin siinä tohinassa ei välttämättä ehdi aivan kaikkia huomioida, niin sieltä myöskin tällaiset tilanteet pystyy se toinen silmäpari bongaamaan paremmin.

Tanja Jurvanen: Onko oppilailta tullut kommenttia joskus siitä, että ollaan isolla porukalla, ja paljon aikuisia? Tai onko huoltajilta tullut kommentteja, että mikä tämä tällainen malli on?

Kaisa Tuomarla: Minun ja kollegani matkalla on tullut aivan laidasta laitaan. Meillä on ollut aivan ykkösluokasta kuutosluokkaan joiden kanssa olemme tätä pitäneet. On niitä, joiden mielestä se on valtavan hyvä ja iso etu. Ja sitten niitä, joiden mielestä se aiheuttaa liikaa hälinää ja meteliä. Johon olemme sitten tietysti koittaneet tarrata, että ehkä se kuvataide ei ollut hyvä 45:lle oppilaalle yhtä aikaa. Kun se on muutenkin sellainen tilanne jossa hälyä tulee. Keskitytään sitten toisenlaisiin tekemisiin ja tunteihin. Ja sitten sotkemme luokkia hieman eri tavalla. Oppilaat tykkäävät, koska ne ovat melkein aina niitä joihin liittyy jotakin toiminnallista sitten kuitenkin. Vaikka se olisi hiljaista kirjatyoäskentelyä pääosin, niin siihen aina otamme mukaan jotakin leikkiä tai aktiviteettia. Niistä on luotu sellaisia joita odotetaankin.

Tanja Jurvanen: Eli käytännössä koulun traditio on melko vahva, ja ajatus siitä, että opettaja seisoo siellä oman pöytänsä takana yksin, ja puhuu laumalle oppilaita, on luultavasti hyvin monella mielessä, kun puhutaan perinteisestä luokahuoneesta. Mutta tosiasiaassa monessa työpaikassa tehdään tiimeinä töitä, tehdään isommissa ryhmissä. Niin sitä on koulussakin luultavasti syytä harjoitella.

Kaisa Tuomarla: Tämä on aivan yksi lempilausahduksiani. Entinen luokkakaverini lapsuudesta, ja nykyinen opettaja Arno Paalasmaa sen joskus muotoili, että jos se on se taito jota koulussa harjoitellaan, että istutaan hiljaa ja kuunnellaan, niin mene sanomaan työhaastattelussa että mitkä

ovat vahvuuksiasi. Olen todella hyvä istumaan hiljaa ja kuuntelemaan. Se ei nykypäivän työelämässä ole taito.

Tanja Jurvanen: Se on luultavasti aivan totta. Ja monelle huoltajalle saattaa joskus olla vaikeaa muistaa, että koulussa harjoitellaan sinne tulevaisuuden työelämään. Tämä kaikki kuitenkin vaatii systemaattista suunnittelua. Ja tässä olettekin jo hieman viitanneet siihen suunnittelu aikaan. Onko teillä aivan säännöllisesti joka viikko YS-aikaa, YT-aikaa? Vai miten olette tämän aikapuolen ratkaisseet?

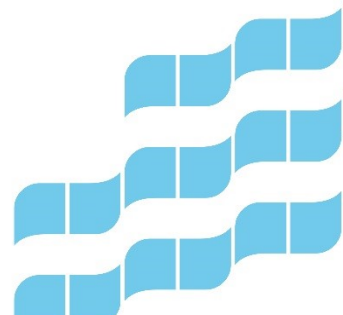
Saara Lehtola: Pienten puolella haastetta aiheuttaa se, että on eri ammattikunnan edustajia. On lastenhoitajia ja sitten koulunkäynnin ohjaajaa, luokanopettajaa, varhaiskasvatuksen opettajaa. Kaikilla on erilaiset työajat. Mutta onneksi Atalan koulussa on siihen pyritty järjestelemään, että olisi jokaisella edes kerran viikossa yhteinen suunnittelu aika. Mutta näille pienille tietysti vaatisi olla vielä enemmän sitä suunnittelu aikaa. En yhtään väheksy isompien toimintaa eikä muuta, mutta päivät menevät perusasioiden harjoitteluun, joita tarvitaan myöhemmässä vaiheessa. Sitä suunnittelu aikaakin tarvitaan, tilanne elää päivän mittaan.

Kaisa Tuomarla: Ja teillä on kuitenkin kolme luokka-astetta. Joissa teidän kuitenkin täytyy limittejä kolmea opetussuunnitelmaa, mikä on siinä mielessä aikaa vievää ja työläämpää. Kuin sitten taas meidän kaltaisemme toiminta, jossa kaksi saman luokka-asteen luokkaa tekevät töitä yhdessä.

Saara Lehtola: Minusta tuntuu siltäkin, että ne tasot voivat olla oppimisessa ja kasvamisessa aivan erilaisia kuin hieman isommilla. Siellä vaatii vielä enemmän eriyttää sitä opetusta ja kasvatusta kuin isommilla. Ja siellä voi olla ehkä hieman enemmän toiminnallisuutta. Riippuen tietysti aina siitä, mikä on päivän ohjelma muissakin luokissa.

Kaisa Tuomarla: Onhan meilläkin Liisan kanssa, kun olemme nyt olleet ykkösellä ja kakkosella, ja pyöritetty niitä kahta ensimmäisen asteen luokkaa tiiminä. Niin oli se aivan erilaista kuin nyt kun he ovat kuutosluokalla. Se on hyvin eri tyylistä. Ja me olemme sen Liisan kanssa ratkoneet sillä tavalla, että olemme aina pyytäneet rehtorilta, että kun hän lukujärjestyksiä tekee, niin hän sijoittaisi aina yhden päivän meidän lukujärjestykseen jolloin päivä päättyy samaan aikaan. Ja tänä vuonna ne ovat esimerkiksi maanantaisin, 14 ja 15, meillä alkaa aina yhteissuunnittelu. Joskus on käynyt sellainen tuuri, että olemme lopettaneet tunnit jo 13.15, ja olemme päässeet hieman aikaisemmin aloittamaan. Mutta tämä on aivan yhtä hyvä. Ei tarvitse kenenkään jäädä odottelemaan tai muuta. Meillä on sitten vielä kolmas kollega kuutosella, joka on hypännyt myös tähän meidän suunnittelutiimiimme mukaan, on ollut toista vuotta meidän kanssamme suunnittelemassa tunteja.

Tanja Jurvanen: Ja toisaalta se suunnittelu kaiketi jossain kohtaa on tehtävä. Niin ehkä mieluummin siinä työpäivän päätteeksi yhdessä kollegan kanssa. Muutama vuosi sitten tehtiin tutkimus luokanopettajaopiskelijoiden piirissä. Ja heiltä kyseltiin yhteistyö asiaa. Ja ensimmäisenä opiskeluvuotena he suhtautuivat kovinkin myönteisesti ja positiivisesti yhdessä tekemiseen. Mutta tässä tutkimuksessa havaittiin, että opiskelujen jatkuessa se suhtautuminen muuttui koko ajan vain

negatiivisemmaksi. Niin miten te nyt konkareina kannustaisitte mahdollisesti luokanopettajaopiskelijoita, tai ammatissa jo olevia, innostumaan yhdessä tekemisestä?

Kaisa Tuomarla: No, tuossa totesimme että poteroissa väsyttään aivan ensimmäisenä. Nyt kun tässä edellisellä viikolla on ollut juurikin paljon tapetilla tämä opettajien ylikuormittuminen, ja kuinka moni opettaja harkitsee alan vaihtoa. Niin se, kuinka sieltä työstä puretaan niitä kuormittavuustekijöitä, kuinka niitä haastetekijöitä voisi jakaa ja vähentää. Niin tämä on ehdottomasti se ruohonjuuritason ja käytännön työn arjen malli, jolla kuormitustekijöitä voidaan vähentää. Totta kai se voi alkuun tuntua siltä, että tämä on lisää tekemistä minulle, ja sellainen joka ainoastaan kuormittaa lisää. Mutta sitten kun siihen löytyy varsinkin se työpari, jonka kanssa kaikki menee jouhevasti, eikä tule tilanteita joissa toinen tekee kaiken ja toinen ei mitään. Jos toinen on hyvin sähkökkä ja toinen hyvin verkkainen, niin siinä voi hetken aikaa joutua etsimään sitä yhteisen tekemisen tapaa ja mallia. Mutta loppujen lopuksi tämä tuo ainoastaan plussia tullessaan.

Saara Lehtola: Jos ajattelee vastavalmistunuttakin. Sinulla on siinä toinen työpari, jonka kanssa yhdessä katsotaan mitä lapset osaa ja miten heitä tulisi vielä auttaa, ja niin edelleen. Et ole siinä yksin tekemässä ratkaisuja ja päätöksiä.

Kaisa Tuomarla: Tämä on ainut tapa, jolla sitä vastuuta luokasta ja oppilaista voi jakaa. Ei sitä oikein millään muulla tavalla saada jaettua. Ja se jakamisen kulttuuri on sellainen taikasana. Se tuo iloa ja antaa enemmän.

Tanja Jurvanen: Aivan tähän loppuun kysyn teiltäkin saman kysymyksen, jonka olen kaikilta asiantuntijoilta tähän asti kysynyt. Jos nyt tällä hetkellä tuntuu siltä, että tämä on sellainen asia jota haluaisimme lähteä omalla koulullamme kehittämään, mistä kannattaa lähteä liikkeelle?

Kaisa Tuomarla: Tähän sanoisin alkukaneettina, että tiimiopettajuus ensinnäkin sopii aivan kaikille luokka-asteille, jopa yli niiden rajojen. Jos on kaksi opettajaa ja heillä molemmilla on omat luokkansa, niin on helppoa aloittaa sillä että suunnitellaan yksi ympäristötiedon tunti yhdessä, tai yksi kokonainen jakso. Hei jaetaan tämä tunti niin, että sinä opetat tällä viikolla tämän asian, ja minä opetan ensi viikolla tästä tuon asian. Sitten kokeillaan että kaikki ovat samassa luokassa yhtä aikaa. Aivan yhdestä tunnista voi lähteä liikkeelle, ja sitten kokeilla sitä että sekoitetaan luokkia ja jaetaan niitä vähän eri tavalla kuin vain A- ja B-luokkiin.

Tanja Jurvanen: Kiitoksia Kaisa ja Saara ajatuksistanne erittäin tärkeän asian äärellä. Jälleen kerran voimme siis todeta, että vuorovaikutuksen kehittäminen ei ole taikasauvan heilauttamista eikä valmista tule kerralla, vaan aikaa tarvitaan. Josko se koskaan tulee lopullisesti valmiiksi. Mutta kaiken kaikkiaan erittäin palkitsevaa koko kouluyhteisölle lähipiiri mukaan lukien. Tämä oli tällä erää Opet opinpolulla -sarjan viimeinen osa, toivottavasti vuorovaikutuksesta olemme onnistuneet asiantuntijoiden kanssa antamaan ajattelun aihetta, ja sytyttämään kipinän tämän teeman kehittämiseen.

